

- напівпаразитичного способу життя. IV Міжнародна науково-практична конференція «Природничі науки та освіта: сучасний стан і перспективи розвитку», 7-8 листопада, 2024 р: збірник наукових праць. Х.: ХНПУ імені Г. С. Сковороди. С. 188–190.
3. Bashar Amera, Ole Johan Juvik, Frédéric Dupont, George W. Francis, Torgils Fossen (2012). Novel aminoalkaloids from European mistletoe (*Viscum album* L.) Phytochemical Society of Europe. Published by Elsevier B.V. <http://dx.doi.org/10.1016/j.phytol.2012.07.005>
 4. Nazaruk, J., & Orlikowski, P. (2016). Phytochemical profile and therapeutic potential of *Viscum album* L. Natural product research, 30(4), 373–385. <https://doi.org/10.1080/14786419.2015.1022776>.
 5. Nicoletti M. (2023). The Anti-Inflammatory Activity of *Viscum album*. Plants (Basel, Switzerland), 12(7), 1460. <https://doi.org/10.3390/plants12071460>.

Кісельова Є., Вишенська І.

ВПЛИВ РІЗНИХ СИСТЕМ ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ НА ЖИТТЄЗДАТНІСТЬ АМБРОЗІЇ (*AMBROSIA ARTEMISIIFOLIA* L.)

Національний університет «Кієво-Могилянська академія»

e-mail: lizakis2909@gmail.com

Амброзія полинлиста (*Ambrosia artemisiifolia* L.) – це один з небезпечних карантинних бур'янів, що інтенсивно розповсюджується територією України. Цей вид вирізняється сильною конкурентоспроможністю і завдає суттєву шкоду сільському господарству, природним екосистемам і здоров'ю людей [2]. Розроблення дієвих методів контролю амброзії є ключовим заходом для зниження її негативного впливу.

Механічний обробіток ґрунту (оранка, лушення, культивуація) може повністю винищувати рослини *A. artemisiifolia*. Дослідження демонструють, що різноманітні методи рихлення скорочують щільність амброзії в посівах [1]. Стимування *A. artemisiifolia* на стерні після збирання урожаю може забезпечуватись раннім обробітком ґрунту. Поверхнева оранка і провокуюча до проростання насіння амброзії обробіток кожних 4-6 тижнів навесні призводить до виснаження накопичення насіння у ґрунті [2].

Система основного обробітку ґрунту відіграє важливу роль в ефективному регулюванні чисельності *A. artemisiifolia* [3]. На полях, які забруднені амброзією, найкращим методом є здійснення лушення стерні і оранки. Лушення необхідно проводити одразу після збору попередньої культури, щоб уникнути завершення життєвого циклу амброзії [2]. Для ефективного знищення бур'яну, глибина лушення має бути не менше 8-10 см і здійснюватись у двох напрямках. Саме цей подвійний захід гарантує загибель бур'яну до 92-96%.

Система безполицевого обробітку ґрунту не є більш ефективною в порівнянні з оранкою з різних глибин [2]. Дослідження вказують, що відсутність оранки викликає збільшення рівня забур'яненості амброзією та іншими бур'янами у 1,7–5,8 разів. Найефективнішою є система різноглибинного полицево-безполицевого обробітку, в якій в сівозміні застосовується оранка на різні глибини [1].

Доказано, що систему обробітку ґрунту варто поєднувати з іншими заходами, такими як скошування, дискування, багаторазова культивуація [3]. На забур'яненних полях зернових культур після збирання урожаю *A. artemisiifolia* інтенсивно проростає. Після скошування, коли бур'ян відновлюється, слід проводити оранку або глибоке дискування [2]. Достатньо гарним варіантом є виконання високоякісного глибокого дискування (не менше 8 см), при якому пагони мають бути знищені нижче кореневої шийки.

A. artemisiifolia досягає пізніше, ніж озимі та ярі зернові [2]. Аби запобігти утворенню насіння на бічних пагонах, необхідно після збору зернових, здійснити лушення стерні лемішними лушильниками на глибину 8–10 см. Якщо лушення не є

можливим, потрібно обробити площу плугом із передплужником на глибину 25–30 см [3].

Для очищення верхнього шару ґрунту від насіння амброзії ефективним є напівпаровий обробіток зябу, що розпочинається з лущення стерні на глибину 10–12 см [2]. Після проростання сходів амброзії поле орють на відповідну глибину. За відсутності вологи для пришвидшення проростання сходів поле після оранки ущільнюють котками [1].

Для досягнення кращого зниження запасу насіння в ґрунті використовують метод провокацій – обробіток ґрунту, які сприяють посиленню проростання насіння амброзії [2]. Ґрунтообробні знаряддя слід поєднувати з кільчасто-шпоровими котками, які зберігають вологу та покращують контакт насіння з ґрунтом [3].

У системі передпосівного обробітку можна організувати оптимальні умови для проростання насіння амброзії, що підвищить ефективність боротьби з бур'янами [1]. Методами, які сприяють проростанню насіння, є вирівнювання та ущільнення поверхневого шару ґрунту. Така система гарантує знищення 82–96% сходів бур'янів [2].

За впровадження технології No-till кількість *A. artemisiifolia* на полях швидко зростає через скупчення насіння в поверхневому шарі ґрунту [1]. Збільшення чисельності бур'яну особливо виражене при поєднанні технології No-till і монокультури, зокрема кукурудзи або сорго [2].

Таким чином, ефективний контроль *A. artemisiifolia* вимагає всебічного підходу з використанням різноманітних агротехнічних заходів [1, 2, 3]. Механічна обробка ґрунту в комбінації з раціональною сівозміною дозволяє значно знижувати життєздатність та чисельність цього небезпечного бур'яну.

Список використаних джерел

1. Buttenschpn R., Waldispuhl S., Bohren C. Guidelines for management of common ragweed. GrowIWM. 2022. <https://growiwm.org/wp-content/uploads/2022/09/Common-Ragweed-factsheet.pdf>
2. Неїлик М.М., Цицюра Я.Г. Амброзія полинолиста (*A. artemisiifolia* L.): систематика, біологія, адаптивний потенціал та стратегія контролю. Монографія. Вінницький національний аграрний університет. Вінниця: ТОВ «Друк плюс», 2020. 700 с. <http://repository.vsau.org/getfile.php/25841.pdf>
3. Заходи боротьби з амброзією полинолістою. Сахновецька громада. <https://sahnovecka-gromada.gov.ua/news/1722259326/>

Леонтєв Д.В., Леонтєва М.Д.

ГЕНЕТИЧНІ ПАРАДОКСИ КОСМОПОЛІТНОГО МІКСОМІЦЕТА *LYCOGALA EPIDENDRUM* S. STR.

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
e-mail: alwisiamorula@gmail.com

Lycogala epidendrum (L.) Fr. є першим міксоміцетом, описаним науковцями: ще у 1654 р. (рік заснування Харкова!) німецький дослідник слов'янського походження Фома Панков описав цей організм під назвою *Fungus cito crescentes*. Сьогодні *L. epidendrum* вважається хрестоматійним представником міксоміцетів і обов'язково згадується у навчальній літературі. Тим сильнішим було здивування фахової спільноти, коли у 2015 р. з'ясувалося, що половина європейських зразків цього виду належить до інших, ще не описаних таксонів. У 2022 р. було доведено, що *L. epidendrum* являє собою складний таксономічний комплекс з десятків (!) невідомих науці видів міксоміцетів. У 2023 р. були формально описані 15 з них. Наразі прийняті до друку ще дві публікації, у яких будуть описані ще, відповідно, 24 і 10 видів. Отже, за два роки